

Røða P. M. Dam's

á ólavsøku 1962

(Framhald)

Sjónvinnan

Viðastu vinnuresur: Bestu skipini. Bestu veiðuambóðini! Markið víðast møgult!

Hetta eru víðurskiptini, sum vit kunnu hava avgerandi ávirkan á.

Men tað týðningarmesta er, at fiskur er til og á fáa.

Tær mongu og ofta longu fiskaloysisfóðurnar, sum segan veit um at siga, sýna, at natúrkreftirnar háttá sær ofta so, at menniskjan veit sær eingi ráð til at taka.

Í okkara tíð hefur verið ymiskt við áringunum. Men aldri verið oyðdripið allastaðni, so langt veiðufør okkara hava rokkið.

Vit fara at vóna, at tað verður so framvegis hjá okkum og komandi ættarliðum her á landi.

Toskurin er álitið hjá okkum.

Men tað kappast hýsan við hann — hon er ikki verri.

Tvey tey fyrstu árinum av hesum stjórnskeiði vóru vánalig. Men í fjór var betri aftur. Bæði undir Føroyum og í Grønlandi. Higar til í ár hefur eisini borið til. Snellan er nýtt frálíkt fiskireiðskap. Hóskar væl til ávisar tíðir av árinum.

Trolararnir, ið einaferð tóktust at fara at verða hoveðsveiðiforini, standa illa fyri nú, og tykjast at fara at detta burt úr. Vón er kortini kanska fyri hekkutrolarumum. Men hesum veiðitól viðvíkjandi eru menn ójavnir á máli. Frá øðrum londum frættist, at tað er bert stakur hekkutrolari, sum hefur flengið driftina alt berta seg uttan statstískot.

Vit hava havt miklar trupuleikar við t. d. portugisiskum trolarumum. Teir hava longu velt landinum stórt figgarligt tap. Alt rakstraravlopið hjá landkassanum varð tikið til ávyskriving av trolaraskuldi til landskassans.

Vit eiga at gera okkum greitt, at tað ikki er úti við hesum. Men hesi veiðitól kunnu ikki fátta av landinum, heldur ikki av plássinum, tæy vórðu keypt til at hjálpa.

Sildin

Sildin er komin at verða ein munandi táttur í innløgu okkara.

Solan hefur ment seg.

Ein hin besta marknaðin eru vit við at vinna fram um aðrar. Tað er Svoríki. Har er nøggin, vit kunnu sleppa av við, vaksin frá nokrum túsund tunnum til 75.000 tunnur í ár, sum er tað hægsta tunnutalið,

vit hava sloppið av við har. Prisurin er eisini batnaður, liggur 7 kr. tunnuna hægri enn í fjór.

Í ár liggur forhandasolan í Svoríki og í Danmark um sløk 100.000.

So koma Rusland og Eystur týskaland.

Tað eru líkindi til, at bæði hesi londini verða sildakeyparar hjá okkum í ár, um vit hava sildina.

Kraftarblokkur og ringnót

Sum kunnugt vór uppskot frá landsstýrinum um at garanterera fyrj ávisum parti av einum møguligum undirskoti við roynd við ringnót og kraftblokkj samtykt.

Skipið er nú á fyrsta royndartúri.

Tann fyrsta royndin ella set an sigist at hava eydnast væl.

Vónandi er her talan um nýggjan veiðuhátt, ið opnar stórar møguleikar.

Hann er royndur í Íslandi, fyrsta árið við trimum skipum, annað árið við 70 og í ár er talan um 225 kraftblokkaskip hjá íslendingum.

Vit leggja út í vaðið her!

Skipini hava vit so góð sum nakar.

Hemaraveiðan er onnur nýveiðan, vit eru við at royna.

Vit treingja til fjølbroytni, at finna og leggja nýggj vinnumíð.

Ídnaðar — og námsvirki

á landi

Sjógvurin er álitið, og tað vil hann ætlandi altíð koma at verða í Føroyum.

Men vit megu royna at leggja so nógv aðrat av virkjunum á landinum sum møgult.

Stóði fyrj hesum er lagt í lánskipanum, vit hava, t.d. í lógnum um handverkaralán, lán til «egnsudvikling», ið eftir landsstýrisins fjlmæli er sett í gildi fyrj Føroyar, lögtingsins veðhald fyrj lánun til smærri ídnaðir.

Nøkur virki eru sett á stovn við hesum lánun og fleiri umsóknir fyrj ídnaðarlán eru til viðgerðar.

Av virkjum, sum komin eru ella eru í gerð, kunnu nevast:

Stóra skipasmiðjan á Skála, flakavirki í Havn og í Klakksvík, garnavirki, togvirki, húkavirki, cementstøypivirki og onnur smærri virki.

Vøkandi verða umsóknirnar, ið leggja fyrj til aðrar skipasmiðjur, onnur flakavirki, til grótvirki o. fl. at vinna somdir um haldgot; grundarlag er undir teimum.

Kolavirki í Rangabotni og í Hvalba

hava verið peningaliga munandi stýðjað.

Hesi virki týða nógv fyrj ein ar 200 menn og spara valuta.

Ravmagnanin

av Føroyum er í fullari gerð.

Ætlanir liggja fyrj um at leggja alla ravmagnanina undir eitt samamillum felag fyrj all ar kommunur í Føroyum.

Nesta stigið í útbyggingini krevur eitt lán uppá 40 millj. í 5 ár. Samráðingar fara fram um eina státsfinansiering á somu treytir, sum státurn eina ferð veitt SEV.

Hetta mál má loysast, tí tað

er grundarlagið fyrj øllum vøkstri á landi, ikki minst á småplássunum, ið her hjá okkum eins og aðrastaðni hava forútsýning fyrj handverkslígum småvirkjum.

Figgarviðurskiptini (seinastu árin)

Vit hava havt ta gleði at merkja, at tann lagdi politikkurin hevur figgarliga og vinnuliga vognast sum vónað og gevur okkum grund til at venta framhaldandi vøxtur og mennning at málinum, ið er, at øll arbeidssfor fólk skulu vita sær lonandi vinnu at fara til.

Taka vit tíðina frá 1958 er stóðan talliga henda:

Skattainntøkan:

1958/59:	kr. 85,8 milljónir
1959/60:	- 87,5 —
1960/61:	- 99,5 —
1961/62:	- 114,1 —

Ein javnur vøxtur við serliga stórum framfari seinasta árið.

Innskot í okkara peningastovnar:

1958	kr. 97,3 mill.
1959	kr. 106,2 mill.
1960	kr. 112,6 mill.
1961	kr. 123,4 mill.

Ein vøxtur uppá 26,1 mill. kr. frá 1958

Athugaligt og talandi sitt tíðuliga mál er at siggja tann stóra investeringsvøxtur, hóast keypið av teimum mongu nýggju og dýru skipunum, ið komin eru, hevur kraft pening í milliðntali.

Fiskaframleiðslan í kr.

1958	kr. 91.271.000
1959	— 75.248.000
1960	— 93.842.000
1961	kr. 106.606.000

Ein vøxtur frá 1958 — 1961 uppá kr. 15.335.000.

Útflutningar 1961:

Ísfiskur:	21.889 tons	fyrj kr. 25.900.000
Saltsfiskur:	18.797 —	— 31.719.000
Klippfiskur	5.120 —	— 18.512.000
Saltsild:	7.437 —	— 12.320.000
Annað	— —	— 8.689.000

Tilsamans

kr. 97.145.000

Í 1960 var útflutningurin 96.193.000.

Studningur til fiskimenn

1958/59	kr. 2.457.000
1959/60	— 3.717.000
1960/61	— 3.417.000
1961/62	kr. 3.072.766

Fiskiskapur á teimum ymsu leiðunum:

	1958	1959	1960	1961
Undir Føroyum	15.768	13.097	19.684	21.420
Undir Íslandi	21.768	9.594	14.396	12.959
Við Grønland	43.570	38.371	50.698	58.997
Í Beringshavinum	4.073	4.819	3.529	4.291
Við New Foundland	3.939	7.619	9.678	5.526

Ein vøxtur frá 1958 til 1961 uppá 14.124 tons.

New Foundland er komið veruliga var hildið uppat fyrj Føroyingar.

Ísland, sum eingi erð gav meginmøgðina, ber aftaná hin nýggja sáttmála av 1961 tekin um komandi menning, serliga av Suðurlandsfiskiskapinum, ið

(Framhald á 4. síðu)

Orðaskifti á tingi um lög-mansrøðuna

Bjartursæð frá lögtingsmanninum Kjartan Mohr, ið sum almannu kunnugt ferð eftir ferð hevur gjørt okkum føroyingum fyrj skommum við skendskum orðalagi, tá ið fremmandir menn hava vitjað, var orðaskifti um lögmanrøðuna sera hampiligt og somandi fyrj fólksins kosnu menn.

Stuttligt at hoyra undirtønan, ið var, at vit føroyingar í hesi seinastu 4 árinum hava gjørt nógv, ja, avreksverk.

Neyvan hevur í nakrari verð avrikað so nógv.

Hópur av stórum málum sum:

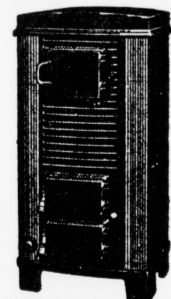
bygging av nútímansskipum, allar greinir av sosialu forsorgini fólkapensjón, avlamispensjón, einkjupensjón o. s. fr. skúlabygging, lonarbatil til fiskimenn, arbeidsmenn, tenastu- og starvsmenn, sínámillum- andelfeløg, størri kerustudning til kerlingar og lesandi.

Haldið Sosialin

Gevio
føroyskar
BARNABOKUR!

Hold fast ved det faste
brændsel - skift til...

HESS-O-MATTO
den danske hvide...

det bedste termoisoleret
det bedste brandsikringsmiddel

P/I

VALDEMAR LÜTZEN